

בס"ד. שיחת ש"פ ויצא, ט' כסלו ה'תשי"א.

בלתי מוגה

א. ידוע המנהג שבשבת שלפני החתונה עולה החתן לתורה².

וטעם המנהג — כפי שמבאר כ"ק מו"ח אדמו"ר³ — משום שבהקדמה לכל פעולה צריך יהודי להתקשר עם התורה, ועאכו"כ כשמדובר אודות פעולה הכי כללית של בנין בית בישראל, בנין עדי עד, על יסודי התומ"צ, בודאי שבהקדמה לזה צריך להתקשר עם התורה, שזהו"ע העלי' לתורה בשבת שלפני החתונה.

וצריך להבין הטעם שההתקשרות עם התורה בתור הקדמה והכנה לחתונה היא ע"י עלי' לתורה — התקשרות עם האותיות דתורה שבכתב דוקא:

ובהקדמה — שהתורה נחלקת לכמה חלקים, החל מהחלוקה הכללית לתורה שבכתב ותורה שבעל פה, וביניהם גופא ישנם חילוקים: בתורה שבכתב — אמירת פסוקי התורה אפילו ללא הבנת הפירוש⁴, לימוד פסוקי התורה בפירושם הפשוט, ולימוד עם הפירושים דמפרשי התורה; ובתורה שבעל פה — לימוד דיני והלכות התורה, ולימוד טעמי ההלכות ופלפול התורה⁵.

[ולהוסיף, שהחילוק בין הלכות התורה לפלפול התורה מודגש בנוגע להחיוב דהקדמת לימוד התורה לפני החתונה:

החילוק שבין פלפול התורה להלכות התורה⁶ — שפלפול התורה הוא בלי גבול, "אין קץ ותכלית לעומק טעמי ההלכות והפלפול בטעמיהן כו", ועז"נ⁷ "ארוכה מארץ מדה ורחבה מיני ים" וולכן החיוב דלימוד התורה הוא חיוב תמידי בכל עת, כי, כמה שלומדים יכולים להוסיף וללמוד יותר, כיון שהתורה היא בלי גבול]; משא"כ הלכות התורה יש להם גבול קץ ותכלית [ולכן שייך ללמוד כל התורה כולה, כפי שמצינו בגמרא⁸ "שאל

חתונה תרפ"ט (סה"מ קונטרסים ח"א יט, סע"ב. תרפ"ט ס"ע 79 ואילך).

(4) ראה הל' ת"ת לאדה"ז ספ"ב. וש"נ.

(5) ראה שם רפ"ב. וש"נ.

(6) ראה שם פ"א ה"ה.

(7) איוב יא, ט.

(8) מנחות צט, ב.

(1) להעיר שבשבוע זה חל י"ד כסלו, יום חתונת כ"ק אדמו"ר שליט"א והרבנית הצדקנית מרת ח' מושקא נ"ע זי"ע (בשנת תרפ"ט) — המו"ל.

(2) ראה לבוש ומג"א או"ח סו"ס רפב.

(3) ראה סד"ה וכל בנין בקונטרס דרושי

בן דמה .. כגון אני שלמדתי כל התורה כולה מהו כו", שהפירוש "למדתי כל התורה כולה" (דלכאורה, איך יתכן מציאות של לימוד כל התורה כולה שהיא בלי גבול) הוא לימוד כל הלכות התורה שיש להם גבול].

וחילוק זה מודגש בנוגע להחיוב דהקדמת לימוד התורה לפני החתונה — שלימוד ההלכות הוא קודם לכל הענינים, ועד ש"נדחית מפני לימוד זה מצוה רבה של פרי' ורבי' אף שהיא גדולה מכל המצוות .. היא נדחית מפני מצות תלמוד תורה השקולה כנגד כל המצוות, משא"כ לימוד הפלפול, אף שישנו חיוב בלימוד זה [שהרי גם פלפול התורה שניתן למשה, "נהג בה (משה) טובת עין ונתנה לישראל"⁹], אין זה קודם לכל הענינים, ואין לו ליבטל מפרי' ורבי' בשבילה (כמ"ש רבינו הזקן בהלכות תלמוד תורה¹⁰, והאריך בזה בקונטרס אחרון¹¹).

וצריך להבין: מהו הטעם שהתקשרות עם התורה כהכנה והקדמה לחתונה היא ע"י עלי' לתורה, כשקורין בתורה שבכתב דוקא, ובתושב"כ גופא קורין אותיות התורה דוקא, ללא פירוש כלל, אפילו לא הפירוש הפשוט ("אָפטייטשן די ווערטער") כפי שלומדים ב"חדר"!?

ב. ויש לקשר זה עם המסופר בפרשת השבוע אודות סדר ההנהגה של יעקב בנוגע לענין הנישואין — כשהתכוון להעמיד ולבנות את כל בית ישראל:

ובהקדמה — שסדר ההנהגה של יעקב הוא הסדר של ישראל בטהרתם, כפי שהם מובדלים לעצמם, ובלשון חז"ל¹² "אברהם יצא ממנו ישמעאל כו' יצחק יצא ממנו עשו", משא"כ "יעקב מטתו שלימה".

ובנוגע לסדר הנהגתו של יעקב מספרת התורה כו"כ פרטים, אשר, כל הפרטים שבסיפור זה — ככל סיפורי התורה¹³ — מהוים לימוד והוראה¹⁴ לדורות, בכל מקום ובכל זמן, וגם בימינו אלה, שהרי התורה היא נצחית¹⁵.

ומתחיל מהמסופר¹⁶ בהתחלת הפרשה: "ויצא יעקב מבאר שבע

(14) ראה רד"ק לתהלים יט, ח. זח"ג נג, ב. ועוד.

(15) תניא רפי"ז. ובכ"מ.

(16) מכאן עד סוס"ז הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א (באידיש), ונדפס בלקו"ש ח"א ע' 60 ואילך. במהדורא זו ניתוספו עוד איזה ציוני מ"מ, וכמה פרטים מהנחה בלתי מוגה.

(9) נדרים לח, א.

(10) ריש פ"ג.

(11) שם סק"א.

(12) ויק"ר פל"ו, ה. וראה שבת קמו, א.

פסחים נו, א. ספרי ואתחנן ו, ד. האזינו לב,

ט. ברכה לג, ב. פרש"י פרשתנו כת, כא.

(13) ראה זח"ג קנב, א.

וילך חרנה" — ענין שנאמר כבר בסיום הפרשה שלפנ"ז, וחוזר ונשנה בהתחלת פרשתנו (כמ"ש בפירוש רש"י ש"חזר לענין הראשון"), ומזה מובן גודל ההדגשה שבדבר, שהרי, כל עניני התורה הם בתכלית הדיקו, עד שאפילו מיתור של אות אחת למדים כמה הלכות¹⁷, ומכ"ש ענין שלם שחוזר ונשנה עוה"פ, ובודאי שיש בזה לימוד והוראה לדורות, כדלקמן.

ג. "ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה":

אודות השם "באר שבע" — מצינו בתורה שני טעמים: (א) ע"ש השבועה שהיתה בעת הכריתת ברית בין אברהם ואבימלך¹⁸, (ב) ע"ש הבאר השביעית שחפרו עבדי יצחק לאחר השלום עם אבימלך¹⁹. שני הטעמים מורים על מצב של מנוחה ושלוה אצל בני".

ולעומת זאת, השם "חרנה", מורה על מצב הפכי — כפירוש חז"ל²⁰ ש"חרן" מורה על "חרון אף של עולם".

ואעפ"כ נאמר "ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה" — יציאה ממקום ומצב של מנוחה ושלוה למקום ומצב ד"חרון אף של עולם". ומכאן מענה על שאלה כללית:

כיון שהקב"ה נתן לנו תורה ומצוות מידו המלאה והרחבה, בכל פני' שפונים ("וואו מ'גיט זיך נאָר אַ קער") צריכים לקיים א' מרמ"ח מצוות עשה וענפי', או עכ"פ להזהר מא' משס"ה מצוות לא תעשה וענפי' — הי' לו לכל-הפחות להסיר מאתנו את הדאגות, דאגת הגלות, דאגת הפרנסה, וכיו"ב, כדי שיהי' נקל יותר לקיים המצוות? ויתירה מזה: מוטב הי' שבכלל לא נצטרך לעסוק בעניני העולם, אלא להמצא יותר באהלה של תורה?

על זה מספרת לנו התורה את סדר הנהגתו של יעקב — שבעמדו להקים את בית ישראל נצטווה לצאת מבאר שבע, לצאת גם מהשיבות של שם ועבר²¹, ולילך לחרן, "חרון אף של עולם":

קודם שהוצרך להעמיד את עם ישראל — הי' יכול וצריך להמצא ב"באר שבע", מקום של גילוי אלקות במוחש, שקיום המצוות מתאפשר בו בקלות והעבירות בקושי;

(17) ראה לקו"ת דרושי שמע"צ פח, (הובא באוה"ת ריש פרשתנו — קעב, א).
 רע"א. ברכה צה, ד. (20) פרש"י ס"פ נח (נת' בלקו"ש חט"ו ע'
 (18) וירא כא, לא. 63 ואילך).
 (19) תולדות כו, לג, ובפי' הספורנו שם (21) ראה פרש"י פרשתנו כח, יא.

אבל בכדי לבנות את בית ישראל — הוצרך לצאת מבאר שבע ולילך לחרון, מקום שאלקות הוא בהעלם והסתר [שהרי אפילו "עולם" סתם הוא — כשמו — מלשון העלם²², ומכ"ש "חרון אף של עולם"], שבו מתאפשרות העבירות בקלות יתירה והמצוות בקושי רב, ודוקא שם — עי"ז שעמד בנסיונות, זכה לבנות את בית ישראל, "מטתו שלימה". וזוהי ההוראה לכאו"א מישראל — שדוקא עי"ז שיש לו נסיונות, ומתגבר עליהם ועומד בהם, זוכה לבנות בית יהודי, בית מואר ובית חם.

ד. וממשיך בכתוב סדר הליכתו של יעקב לחרון — הדבר הראשון שעשה בלכתו לחרון — "ויפגע במקום"²³, "לשון תפלה"²⁴: בצאתו לחרון למצוא זיווגו, הי' לו, לכאורה, ללמוד שפת ומנהגי המדינה, להתלבש במלבושי המדינה וכו' וכו'. ואעפ"כ הניח יעקב כל ענינים אלה, ובמה עסק — בעבודת התפלה. וההוראה מזה:

כשיהודי מתכוון לבנות בית בישראל — יכול לחשוב: בשלמא עד עתה היתה התעסקותו בלימוד התורה, קיום המצוות ותפלה, אבל עכשיו, בצאתו לעולם, עליו להניח את הכל ולהתמסר ללימוד וחיקוי מנהגי המדינה, רדיפה אחר תושבי המדינה, וכיו"ב.

ועל זה באה ההוראה מהנהגתו של יעקב — "ויפגע במקום" — שדוקא עכשיו צריך להתמסר עוד יותר לעבודת התפלה, כי, עבודתו הקודמת שעסק בתומ"צ ובתפלה²⁵ אינה מספיקה בשביל מצבו עתה, בצאתו לעולם, שצריך לעמוד בנסיונות גדולים שלא בערך להקודמים, ולכן צריך להתפלל ולבקש מהקב"ה שיעמוד בנסיון.

ה. וממשיך בכתוב²⁶ — "ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו", ומפרש רש"י, "עשאן כמין מרזב סביב לראשו שירא מפני חיות רעות"²⁶: לכאורה אינו מובן הטעם ש"עשאן כמין מרזב סביב לראשו" בלבד, ולא גם סביב לכל שאר האברים — דממה-נפשך: אם הי' לו

(25) גם אם הוא חושב שכבר נעשה "גברא רבא", ועד שהוא מושלם (מהנחה בלתי מוגה).

(26) בהבא לקמן — ראה גם התוועדויות תשנ"ב ח"א ע' 346 ואילך. וש"נ.

(22) לקו"ת שלח לז, ד. סה"מ ה'ש"ת ע' 160 ואילך. ועוד.

(23) כח, יא.

(24) פרש"י עה"פ (מברכות כו, ב. ב"ר פרשתנו פס"ח, ט).

בטחון שהקב"ה ישמור אותו — לא הי' לו לעשות מרזב גם סביב לראשו, ואם לא רצה לסמוך על ענינים שלמעלה מהטבע — הי' לו לעשות מרזב גם סביב לגופו ורגליו?

ויובן בהקדם ביאור הדיוק בלשון הכתוב²⁷ "יגיע כפיך כי תאכל", "יגיע כפיך" דייקא²⁸ — שההתעסקות והיגיעה בפרנסה צריכה להיות (לא עם הראש, "יגיע ראשך", אלא) עם הידים ("כפיך") בלבד, ואילו הראש נשאר פנוי, ומונח בתורה ועבודה, ואז (כש"יגיע כפיך (בלבד) כי תאכל", אבל הראש מונח בתורה ועבודה) — "אשריך וטוב לך" (כסיום הכתוב²⁷), ולא רק ברוחניות, אלא גם בגשמיות, כי, ריבוי ההתחכמות והתחבולות בעניני פרנסה ("יגיע ראשך"), לא זו בלבד שאין בהם תועלת, אלא אדרבה, מקלקלים יותר, כמ"ש²⁹ "לא לחכמים לחם" (כמבואר בכ"מ³⁰).
ובנוגע לעניננו:

בצאתו לחרן ידע יעקב היטב לאיזה מקום הולך הוא³¹, וידע ששם יצטרך לעבוד לפרנסתו אצל לבן הארמי (טרדות הפרנסה), וידע שגם קודם בואו לחרן, בהיותו בדרך, ישנם חיות רעות (טרדות אפילו בהכנות לפרנסה). וכדי להגן על עצמו שהיציאה לעולם לא תפעל עליו, עשה "מרזב סביב לראשו" — להגן על הראש ששום דבר לא יפגע בו ("צום קאָפּ זאָל קיינער ניט צוטרעטן"), כך שהתעסקותו בפרנסה (עבודתו בבית לבן) וההכנה לזה (הליכה בדרך) תהי' באופן ד"יגיע כפיך" בלבד, ואילו ראשו ישאר מונח בתורה ועבודה.

וזהי ההוראה לכאו"א מישראל — שבצאתו לעולם צריך להזהר שהראש יהי' מוגן, עי"ז שיהי' מונח בתורה ועבודה, וכשהראש יהי' כדבעי, אזי במילא יהיו גם הידים והרגלים כדבעי; עסק הפרנסה יהי' ע"פ שולחן-ערוך, הנהגת הידים תהי' באופן ש"שמאל (בלבד) דוחה (אבל) ימין מקרבת"³², והרגליים תהיינה רצות לדבר מצוה.

ו. וענין זה ("מרזב סביב לראשו") עשה יעקב "מאבני המקום"

— אבנים דוקא:

(31) יכולים לחשוב שכיון שיעקב הי' "איש תם" (תולדות כה, כז ובפרש"י), לא ידע כלל מה נעשה בעולם... אבל, האמת היא שידע היטב, והתכוון לכך וכו' (מהנחה בלתי מוגה).

(32) סוטה מז, א. וש"נ. הל' ת"ת לאדה"ז פ"ד הי"ז.

(27) תהלים קכח, ב.
(28) ראה לקו"ת שלח מב, רע"ד. סה"מ מלוקט ח"א ע' רעג ואילך. וש"נ.

(29) קהלת ט, יא.
(30) ראה בהקדמה לדרך חיים (ג, ב): והחכמה תפסיד. סה"מ"צ להצ"צ מצות תגלחת מצורע (דרמ"צ קז, ב). ובכ"מ.

אבנים — הם סוג הדומם, שאין בהם חיות, ואין בהם אפילו נפש הצומחת. וענינם בעבודה — קבלת עול, ללא שכל, וללא רגש.

והענין בזה — שכדי שהיציאה לעולם לא תפעל עליו, לא מספיק שכל ורגש, אלא צריך קבלת עול מלכות שמים שלימה³³, ענין הביטול, שמרגיש את עצמו כאבן דומם, כמ"ש "אם לא שויתי ודוממתי"³⁴, "ונפשי כעפר לכל תהי"³⁵.

דומם — אינו יכול להתענע מעצמו, עד שמישהו לוקח אותו ומעבירו ממקום למקום. וכך צריך להרגיש את עצמו כדומם — עבד פשוט — שהקב"ה נושאו (וצריך להניח את עצמו להנשא) ממקום למקום כדי למלא את הכוונה והשליחות שהוטלה עליו.

וזהו גם תוכן המשך הענין ד'וידר יעקב נדר לאמר אם יהי' אלקים עמדי וגו'³⁶ — ההתקשרות להקב"ה ע"י נדר דוקא³⁷ — שענינו של נדר הוא שגם אם מצד הרצון השכל והרגש לא הי' עושה את הדבר, מוכרח הוא לעשותו מצד הנדר, מתוך קבלת עול.

והשכר לזה (כפי שמסיים בהפרשה)³⁸ "והאבן הזאת אשר שמתני מצבה יהי' בית אלקים" — שאף שמדובר אודות אבנים סתם (ובודאי לא כסף וזהב), ויתירה מזה, אפילו לא אבנים שבעיר, אבנים של בית מושב, אלא אבנים שנמצאו באמצע הדרך, מ"מ, נעשו גם הם "בית אלקים", וענינו בעבודה³⁹ — שגם הדברים הרגילים והפשוטים שלו (דוגמת אבנים סתם שבאמצע הדרך) נעשים חדורים בקדושה, "בית אלקים".

ז. זוהי ההוראה ומוסר-השכל לכל, ובפרט לחתן וכלה שעומדים לבנות בית בישראל:

בית בישראל צריך להיות "בית אלקים", עי"ז שנעשה חדור בקדושה, היינו, שלא רק הסידור והחומש שבבית הם קדושים, אלא גם (להבדיל) המזלג והכפית שבבית חדורים בקדושה.

וענין זה נעשה ע"י ההכנה המתאימה, החל מענין התפלה, "ויפגע

(37) ראה גם אוה"ת פרשתנו (כרך ה) תנא, סע"ב ואילך.

(38) שם, כב.

(39) ראה גם סה"מ מלוקט ח"ב ע' קסג ואילך.

(33) ראה ברכות יד, סע"ב. שו"ע אדה"ז

או"ח ס"ב ס"ח.

(34) תהלים קלא, ב. ובפי' הראב"ע עה"פ.

(35) נוסח ברכת אלקי נצור כו' (ברכות יז,

א).

(36) כח, כ.

במקום", וכן "ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו", הקפת הראש בענין הקבלת עול (כנ"ל בארוכה), ועיי"ז פועל שלא רק בזמן התפלה, ולא רק בהיותו ער, אלא גם בעת השינה ("וישכב במקום ההוא"²³) נעשה מעמד ומצב ש"זה — המקום שבו נמצא — שער השמים"⁴⁰, והבית וכל אשר בו הוא "בית אלקים".

ועפ"ז יש לבאר הטעם שההתקשרות עם התורה בשבת שלפני החתונה היא ע"י עלי' לתורה דוקא, קריאה בתורה ללא פירוש כלל (כנ"ל ס"א) — שבוזה מודגש שההכנה לנישואין ע"י ההתקשרות עם התורה היא (לא מצד השכל, לימוד מתוך הבנה והשגה, אלא) מתוך קבלת עול, שמתבטאת בקריאת אותיות התורה ללא פירוש כלל, וזוהי ההכנה המתאימה לבנין בית בישראל באופן ד"בית אלקים".

[כ"ק אדמו"ר שליט"א הורה שהבעלי-עסק שיש להם קביעות ללמוד בחברותא לכה"פ פעם בשבוע — יאמרו לחיים].

* * *

ח. הקביעות דשבת פ' ויצא בשנה זו היא ביום ט' כסלו — יום ההילולא של אדמו"ר האמצעי, וגם יום הולדתו, שנסתלק באותו יום שבו נולד.

בא' ממכתביו⁴¹ מבאר כ"ק מו"ח אדמו"ר גודל הענין דשמירת יום ההילולא של צדיק בלימוד והתוועדות, ובו מספר אודות יום ההילולא ט' כסלו שנת תרנ"ז, שחל בשבת פרשת ויצא (כקביעות שנה זו), ואז אמר כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע מאמר ד"ה והאבן הזאת אשר שמתה מצבה יהי' בית אלקים, ובהתוועדות שהתקיימה אז אמר כ"ק אדנ"ע: שמירת יום ההילולא בלימוד תורתו של בעל ההילולא ובעריכת התוועדות, היא, פדיון נפש שנותנים לבעל ההילולא.

נקל לשער שאילו היתה אפשרות להכנס עתה אל אדמו"ר האמצעי וליתן לו פדיון, הי' בודאי כל אחד ממהר ליכנס ("ער וואָלט גאַרניט געקלערט און וואָלט באַלד אַרײַן") וליתן פדיון.

וע"פ האמור ישנה האפשרות עתה ליתן פדיון לאדמו"ר האמצעי

(סה"מ קונטרסים ח"ב תג, ב ואילך). ואח"כ באגרות-קודש שלו ח"ד ע' רלה ואילך. וש"נ.

(40) שם, יז.

(41) שנרפס בקונטרס ב' ניסן* חצר"ת

(מוהרש"ב) נ"ע (המו"ל).

(* הוא יום ההילולא של אביו כ"ק אדמו"ר

— בהתוועדות שמתקיימת עתה, ובלימוד תורתו (לאחרי ההתוועדות, כשכל אחד יחזור לביתו), ללמוד ענין בא' מספריו של אדמו"ר האמצעי, בעל ההילולא.

ט. ויש להוסיף ולהבהיר שענין זה אינו בסתירה ח"ו להתקשרות לכ"ק מו"ח אדמו"ר, אנו אין לנו אלא נשיא דורנו — כיון שההתקשרות (ע"י נתינת הפדיון) היא לאדמו"ר האמצעי כפי שהוא כלול בכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו.

— סיפרתי פעם שכשסדרו את דף-השער לספרי החסידות הנדפסים, היתה שקו"ט אם לכתוב "קובץ שלשלת האור", או "קובץ שלשלת המאור", והמסקנה היתה לכתוב "קובץ שלשלת האור", כי, ב"מאור" לא שייך "שלשלת", להיותו עצמי.

ובנוגע לעניננו:

כל אחד מהרביים הוא "מאור", אלא, שב"מאורות" גופא יש לכל רבי ענין מיוחד, בהתאם לדרגתו בספירות, כידוע⁴² שהבעש"ט הוא עתיק, המגיד הוא אריך, אדמו"ר הזקן חכמה, אדמו"ר האמצעי בינה, וכו'. וכ"ק מו"ח אדמו"ר, ה"מאור" שבדורנו, כולל את כל ה"מאורות" — הבעש"ט, המגיד, אדמו"ר הזקן, אדמו"ר האמצעי, הצמח-צדק, אדמו"ר מהר"ש ואדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע — כיון שפועל את כל הענינים שפעלו בשעתם.

ובמילא, צריכים עכשיו להתקשר לה"מאור" דאדמו"ר האמצעי כפי שהוא כלול בה"מאור" שבדורנו, כ"ק מו"ח אדמו"ר.

י. ובהמשך להאמור שההתוועדות ביום ההילולא היא הפדיון שנותנים לבעל ההילולא — כדאי ונכון שינגנו עתה (בהתוועדות דיום ההילולא) ניגון המיוחס להחסידים של אדמו"ר האמצעי.

בין הניגונים המיוחסים להחסידים של אדמו"ר האמצעי ישנו הניגון "ניע זשוריצי כלֶאָפּצי", ומבאר כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע⁴³, שאצל החסידים של אדמו"ר האמצעי היתה הדאגה היחידה כיצד לבוא

(43) ראה סה"ש תורת שלום ס"ע 157 ואילך. וראה גם סה"ש תש"א ע' 112. תש"ד ע' 41.

(42) לקו"ד ח"א לו, סע"א. סה"ש תרצ"ו ע' 141. תרצ"ז ע' 215. תרצ"ט ע' 322. תש"ב ריש ע' 19. תש"ה ע' 60. אגרות-קודש אדמו"ר מהרי"צ ח"ט ס"ע תטז.

עד ה"מרזח" ("יאק דאיעדעם דא קארטשאַמקע"), וכאשר באים לשם אזי לא חסר מאומה...

ותוכן הענין:

כאשר נמצאים בנסיעה בדרך, נכנסים לה"בתי-מרזח" ("קרעטשמעס") שנמצאים באמצע הדרך, ושם יכולים לנוח, להתפלל וללמוד השיעורים במנוחת הדעת.

והנמשל בזה — שהנסיעה בדרך קאי על זמן הגלות, "מפני חטאינו גלינו מארצנו", שכל בניי (הן אלה שנמצאים כאן, בחוץ לארץ, והן אלה שנמצאים בארץ ישראל) הם בגלות, בדרך, ובאמצע הדרך ישנם "בתי-מרזח" "קרעטשמעס", שהם המקומות של הרביים.

ובמילא, צריכים להשתדל למעט ככל האפשרי בשהות בדרך, ולהמצא יותר ב"בית-המרזח" ("קרעטשמע"), במקומו של הרבי, מתוך ידיעה ששם לא חסר מאומה.

וכאמור, ינגנו עתה ניגון זה (בודאי כולם יודעים הניגון).

[התחילו לנגן הניגון, ואמר: למה מנגנים רק כדי לצאת י"ח, שינגנו ביתר חיות, ואח"כ הפסיק עוה"פ ואמר שינגנו ביתר חיות. וניגנו בהתעוררות גדולה, וגם כ"ק אדמו"ר שליט"א ניגן עם הקהל ונענע בחוזק בידו הק'].

* * *

יא. בהמשך להאמור ע"ד נתינת פדיון (ע"י הלימוד וההתוועדות), יש להוסיף, שנתנת פדיון היא לא רק בנוגע לענינים רוחניים, אלא גם בנוגע לענינים גשמיים, כי, אע"פ שרבינו הזקן באגה"ק⁴⁴ שולל ההנהגה "לשאול בעצה גשמית כדת מה לעשות בעניני העולם הגשמי", משום שזהו"ע ששייך רק "לנביאים ממש", הרי, חסידים לא התפעלו מזה... והמשיכו לשאול גם בנוגע לענינים גשמיים, וכך נהגו גם חסידים גדולים ביותר.

ולהוסיף, שלאחרי שיודעים מ"ש רבינו הזקן שמענה על ענינים גשמיים שייך "לנביאים ממש", אזי יודעים שהמענה של הרבי על ענינים גשמיים הוא להיותו "נביא ממש"⁴⁵!

שופטים תנש"א ס"ט ואילך (התוועדיות תנש"א ח"ד ס"ע 196 ואילך).

(44) ריש סימן כב.

(45) ראה סה"ש תורת שלום ע' 169. לקו"ד ח"ד תרסב, א. וראה גם שיחת ש"פ

— חסידים אינם מתייראים. אם יש צורך שהרבי יהי' נביא, הרי הוא נביא, העיקר, שיתן מענה על הענינים שחסידים שואלים ומבקשים ממנו.

ובנוגע לעניננו:

כיון שנערכה התוועדות בקשר ליום ההילולא, ובה ניגנו גם ניגון המיוחס לחסידי אדמו"ר האמצעי, וכל אחד קיבל על עצמו ללמוד ענין בא' מספריו של אדמו"ר האמצעי — ה"ז נתינת פדיון שהרבי יעזור לא רק ברוחניות, אלא גם בגשמיות.

ואע"פ שעכשיו הרבי הוא באופן של הבדלה ("אָפּגעטראָגן") מהעולם, מ"מ, ישפיע גם גשמיות, ויתן כח לעשות מהגשמיות "בית אלקים", בבחינת "והאבן הזאת אשר שמתו מצבה יהי' בית אלקים".

יב. ענין זה שייך במיוחד להמדובר לעיל (ס"ז) אודות חתנים וכלות שעומדים להקים בית בישראל — שיש להם נתינת-כח מיוחדת מהרבי (כתוצאה מהפדיון הנ"ל) שביתם יהי' "בית אלקים", בית יהודי, בית חם ובית מואר.

בית יהודי צריך להיות גם בית חם (שהרי יכול להיות בית יהודי שהוא בית קר, כמו שיכול להיות יהודי שהוא קר), וצריך להיות גם בית מואר, "א ליכטיקע שטוב", בית שמאיר את הסביבה כולה.

והכח לזה — ע"י פנימיות התורה שהיא המאור שבתורה⁴⁶:

מבואר בתו"א⁴⁷ שהצמצום הוא רק באור, אבל במאור לא שייך צמצום.

ומזה מובן גם בנוגע למאור שבתורה, פנימיות התורה — שלא שייך בה הגבלות, ועל ידה יכולים להאיר את הסביבה כולה, שזהו"ע ד"יפוצו מעינותיך חוצה".

וענין זה שייך במיוחד לבעל ההילולא, אדמו"ר האמצעי⁴⁸ — כידוע⁴⁹ שעוד בחיי אביו התחיל לומר חסידות בסגנון שלו, באריכות

(48) דובר גם אודות הביאור של אדמו"ר האמצעי בשער התפלה (נז, א ואילך) בענין "הקשורים ליעקב" (פרשתנו ל, מב), בקשר ובשייכות לפנימיות התורה — חסר הביאור (המו"ל).

(49) מכתב מהרי"ל מיאנאָוויטש — נדפס בבית רבי ח"ב פ"ב.

(46) ראה קרבן העדה לירושלמי חגיגה פ"א ה"ז. יפה ענף לפתיחתא דאיכ"ר ב. אוה"ת תצוה ע' אירנח. סה"מ תרמ"ז ע' פזפת. המשך תער"ב ח"ג ע' א'שכב. סה"מ עטר"ת ע' רנ. תרפ"ט ע' 76.

(47) וירא יד, ב.

הביאור וכו', וכשסיפרו על כך לרבינו הזקן, אמר: דור דור ודורשיו, הוא — אדמו"ר האמצעי — צריך לומר חסידות באופן כזה, ועל ידו יתקיים היעוד "יפוצו מעינותיך חוצה"⁵⁰.

